

MESTNA OBČINA LJUBLJANA
Ž U P A N

Mestni trg 1, p.p. 25, 1001 Ljubljana
☎ 306-10-10, ☎ 306-12-14

Številka: 622-40/06-3
Datum: 2. 8. 2007

MESTNA OBČINA LJUBLJANA
M E S T N I S V E T

ZADEVA: **PREDLOG ZA OBRAVNAVO NA SEJI MESTNEGA SVETA**
MESTNE OBČINE LJUBLJANA

PRIPRAVIL: **Mestna uprava Mestne občine Ljubljana,**
Oddelek za kulturo in raziskovalno dejavnost

NASLOV: **Osnutek Odloka o razglasitvi cerkve sv. Nikolaja na**
Jančah s pokopališčem
za kulturni spomenik lokalnega pomena

POROČEVALKI: **Načelnica oddelka ga. Jerneja Batič,**
Miljana Smrdel, svetovalka

PRISTOJNO
DELOVNO TELO: **Odbor za kulturo**

PREDLOG SKLEPA:
Mestni svet Mestne občine Ljubljana sprejme Osnutek Odloka o razglasitvi
cerkve sv. Nikolaja na Jančah s pokopališčem za kulturni spomenik
lokalnega pomena.

Ž U P A N
Mestne občine Ljubljana
Zoran JANKOVIČ

Priloga:
- osnutek odloka z obrazložitvijo
-

OSNUTEK

Na podlagi 5., 6. in 12. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 7/99, 110/02 - ZGO-1 in 126/03 – ZVPOPKD) ter 27. člena Statuta Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 66/07 – prečiščeno besedilo) je Mestni svet Mestne občine Ljubljana na seji dne sprejel

ODLOK

o razglasitvi cerkve sv. Nikolaja na Jančah s pokopališčem za kulturni spomenik lokalnega pomena

1. člen

Za kulturni spomenik lokalnega pomena se razglasi enota dediščine Janče – Cerkev sv. Nikolaja s pokopališčem (EŠD 1863).

Enota ima zaradi izjemnih kulturnih in zgodovinskih vrednot poseben pomen za Mestno občino Ljubljana. Zato se razglasi za kulturni spomenik lokalnega pomena z lastnostmi arhitekturnega in umetnostnozgodovinskega spomenika (v nadaljevanju: spomenik).

2. člen

Lastnosti, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik lokalnega pomena:

Cerkve sv. Nikolaja s pokopališčem predstavlja pomemben člen v razvoju baročne sakralne arhitekture v ljubljanski okolici. V arhitekturni in likovni podobi predstavlja razvojno fazo od prvotne votivne kapele sv. Nikolaja iz konca 17. stoletja do izgradnje cerkve v začetku 18. stoletja s prezidavami v 30. in 90. letih 19. stoletja ter dozidavo zvonika, gradnjo vhodnega dela pokopališkega zidu s kapelicama in ohranjenost celostno zasnovane notranje opreme in oprave s srede 18. in začetka 19. stoletja.

Ohranitev vseh navedenih lastnosti utemeljuje razglasitev za spomenik.

3. člen

Spomenik obsega parcele številka 2277/1, 2277/2, 2277/3, 2278/1 in 2278/2, vse k.o. Volavljje.

Meja spomenika je vrisana na katastrskem načrtu v merilu 1:1000 in na temeljnem topografskem načrtu v merilu 1:5000. Izvirnika načrtov, ki sta sestavni del tega odloka, hranita Ministrstvo za kulturo RS in Javni zavod Republike Slovenije za varstvo kulturne dediščine, Območna enota Ljubljana (v nadaljevanju: zavod).

4. člen

Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:

- strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin arhitekture cerkve, notranje opreme in oprave, kar pomeni sanacijo vseh ogroženih in propadajočih

prvin oziroma rekonstrukcijo posameznih elementov in strokovno prenovo z obstoječo namembnostjo;

- strokovno vzdrževanje nagrobnih spomenikov, pokopališkega zidu in objekta;
- omogočanje strokovne premestitve starejših kamnitih in litoželeznih nagrobnikov ob pokopališki zid le v primerih načrtovane ureditve grobnih polj;
- omogočanje predstavitve celote in posameznih zaščitenih elementov;
- dostop javnosti v meri, ki ne ogroža spomeniških lastnosti in varovanja spomenika in njegovih posameznih elementov in ne ogroža obstoječo namembnost.

5. člen

Za vsako spremembo funkcije spomenika ali njegovega dela ter za vsak poseg v spomenik, njegove dele ali zemljišče, so potrebni predhodni kulturnovarstveni pogoji in na njihovi podlagi kulturnovarstveno soglasje zavoda.

6. člen

Mestna uprava Mestne občine Ljubljana mora v šestih mesecih po uveljavitvi tega odloka izdati lastnikom spomenika ali njegovih sestavnih delov odločbo o varstvu za spomenik v skladu z zakonom.

7. člen

Ta odlok začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Številka: 622-40/06-3
Ljubljana, dne

Župan
Mestne občine Ljubljana
Zoran JANKOVIĆ

OBRAZLOŽITEV

Pravni temelj za sprejem akta

Pravni temelj za sprejem akta so 5., 6. in 12. členi *Zakona o varstvu kulturne dediščine* (Uradni list RS, št. 7/99 – v nadaljevanju: zakon), ki določajo vrste spomenikov, varstvene skupine spomenikov in postopek razglasitve spomenika ter 27. člen *Statuta Mestne občine Ljubljana* (Uradni list RS, št. 66/07 – prečiščeno besedilo), ki določa, da je sprejemanje statuta, odlokov in drugih aktov Mestne občine Ljubljana pristojnost Mestnega sveta Mestne občine Ljubljana.

Razlogi in cilji za sprejem akta

Strokovnjaki ljubljanske območne enote Javnega zavoda Republike Slovenije za varstvo kulturne dediščine (v nadaljevanju: zavod) so na podlagi strokovnih podlag ovrednotili enoto dediščine Janče – cerkev sv. Nikolaja s pokopališčem (EŠD 1863) kot spomenik izjemnega pomena za Mestno občino Ljubljana.

Ocena stanja na področju, ki ga akt ureja

Župna cerkev sv. Nikolaja je nastala iz prvotne zaobljubljene kapele sv. Nikolaja, ki je v osnovi danes prezbiterij cerkve. Baročno arhitekturno in likovno oblikovanje zunanosti in notranosti cerkve s prizidanim baročno oblikovanim zvonikom iz začetka 19. stoletja predstavlja skupaj z območjem obzidanega pokopališča z vstopnima kapelama pomemben člen v razvoju baročne sakralne arhitekture ljubljanske okolice. S svojo umeščenostjo na vrh grebena Janč predstavlja izreden akcent širšemu prostoru. Glede na vire je bilo prvotno ime platoja na janškem vrhu Črni gozd, skozi katerega je vodila pot z Gorenjske na Dolenjsko. Popotnike so napadali sprva janičarji, zato so kraj tako preimenovali.

Cerkev na Jančah je bila sprva podružnica Št. Vida pri Stični, nato Šmartnega. Kot lokalija se je odcepila od Prežganja leta 1782 in postala samostojna župnija leta 1805. Med leti 1827 do 1830 so bili izvedeni večji gradbeni posegi, ko je bila prizidana zakristija, v letu 1880 so bila povečane okenske odprtine z ločnim zaključkom. Konec 19. stoletja je bila notranjost na novo tlakovana s šamotnimi ploščicami. Streha cerkve je bila prvotno krita s skalco – z značilno kritino na širše zgodovinsko obravnavanem območju, zvonik pa s škodlami. V drugi polovici 20. stoletja je bila streha cerkve zamenjana z eternit ploščami, streha zvonika pa s pločevino. Po letu 2000 je bila izvedena obnova strehe cerkve (opečni bobrovec) in zvonika (bakrena pločevina).

Bogata notranja oprema cerkve je iz srede 18. stoletja in iz začetka 19. stoletja. Glavni oltar je posvečen sv. Nikolaju in je v osnovi iz leta 1832. Kamnita oltarna menza je delo Feliksa Tomana iz leta 1912. Stranski oltar na moški (južni) strani z zidano menzo je posvečen sv. Frančišku Ksaverju. Na sliki svetnika je ohranjen napis: «Anton Zajc nos extrukxit ano 1845 c. l. Dolenc. Matth. Tomc nos renovarit ano 1880 p.F. Kunstel». Na ženski (severni) strani so prvotno posvečen oltar sv. Notburgi leta 1907 spremenili v oltar Marije Brezmadežne (M. Trpin). V cerkvi je ohranjena bogato oblikovana prižnica. Slike križevega pota (bakrotisk) so delo Gottwalda iz Dunaja (iz leta 1910), rezljani in pozlačeni okvirji so delo Fr. Tomeca. Orgle so iz leta 1913 (mojster Ivan Milavec iz Ljubljane). Figure jaslic so delo kiparja Slavka Pengova iz leta 1922. Kulise za Božji grob so delo Franca Mrčuna (iz leta 1932). Od treh zvonov je bronasti zvon iz leta 1836 (Samassa).

Vhodni del obzidanega pokopališča krasi ločni del s kapelicama zgrajenima leta 1880. V letu 2006 sta bili kapelici v celoti obnovljeni. Po prvotnih motivih poslikav kapelic (kapelica na severni strani-motiv Žalostne Matere božje, kapelica na južni strani motiv sv. Miklavža) je izvedena nova poslikava, ki je delo slikarke Maše Mašuk.

Na pokopališču je ohranjenih več starejših kamnitih in litoželeznih nagrobnih spomenikov iz 19. in začetka 20. stoletja ter pokopališko znamenje s Križanim. V sklopu pokopališkega zidu je na vzhodni strani starejši pokopališki objekt (kamra za pokopališko orodje).

Glede na navedeno je, skladno z 12. členom zakona, pripravljen osnutek Odloka o razglasitvi cerkve sv. Nikolaja na Jančah s pokopališčem za kulturni spomenik lokalnega pomena.

Poglavitne rešitve

Osnutek Odloka o razglasitvi cerkve sv. Nikolaja na Jančah s pokopališčem za kulturni spomenik lokalnega pomena je pripravljen v skladu s četrtem odstavkom 12. člena zakona, ki določa, da mora akt o razglasitvi obsegati: identifikacijo spomenika, lastnosti, ki utemeljujejo razglasitev za spomenik, varstveni režim spomenika in njegovega vplivnega območja, pri katerem se upoštevajo zlasti zgodovinske, funkcionalne in vizualne lastnosti ter pomen spomenika. Te določbe zakona so upoštevane v 1., 2., 3., in 4. členu osnutka odloka.

V 5. členu pa je določeno, da je potrebno za vsako spremembo funkcije kulturnega spomenika ali njegovega dela in za vsak poseg v spomenik, njegove dele ali zemljišče, pridobiti predhodne pisne kulturnovarstvene pogoje in na njihovi podlagi kulturnovarstvena soglasja zavoda.

V 6. členu je skladno s 13. členom zakona določena obveznost mestne uprave, da v šestih mesecih po uveljavitvi odloka izda lastnikom spomenika odločbo o varstvu spomenika lokalnega pomena. Ta odločba mora določati pogoje za raziskovanje, način vzdrževanja, pogoje za posege, pravni promet, fizično zavarovanje, način upravljanja in rabe spomenika, dostopnost spomenika za javnost, zlasti časovne okvire in podobno.

Inšpekcijski nadzor nad izvajanjem določb tega odloka opravlja inšpektorat za področje kulturne dediščine.

Ocena finančnih in drugih posledic sprejema akta

Sprejetje predlaganega akta o razglasitvi za kulturni spomenik ne predstavlja dodatnih finančnih posledic za Mestno občino Ljubljana.

Mestna občina Ljubljana ni lastnica cerkve sv. Nikolaja na Jančah s pokopališčem. Po 50. členu zakona je lastnik dolžan ohranjati spomenik na lastne stroške. Lahko pa lastnik za sofinanciranje ohranjanja in vzdrževanja spomenika zaprosi tudi lokalno skupnost, ki po 9. členu zakona »zagotavlja sredstva za ohranjanje in vzdrževanje spomenikov lokalnega pomena in druge dediščine«.

Grafično ali kartografsko gradivo

Meja spomenika je vrisana na temeljnem topografskem načrtu v merilu 1:5000 in digitalnem katastrskem načrtu v merilu 1:1000. Izvirnika načrtov, ki sta sestavni del tega odloka, hranita Ministrstvo za kulturo RS in zavod.

Ljubljana, julij 2007

Pripravila:
Miljana Smrdel, univ.dipl.um.zgod.

Jerneja Batič
načelnica oddelka